

IGANDEETAN IRTETZEN DA

BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA

DOMEKETAN URTETEN DAU

1902-ko Epaillaren
2.ºEuskalerrian, iru peseta urtean.—Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat.1902-ko Epaillaren
2.º

IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.

Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tívoli, letra B, 2.º derecha.

GURE SUSKRIZIÑO-BATZAILLAK

BIZKAIA

Bermeo, José Antonio Zabala; Lekeitio, Julian Zearreta; Lemona, Prudencio Arrien; Plencia, Bernardino Sierra; Munguia, Eustasio Bilbao; Markina, Felipe Eizaguirre; Durango, Roberto Soloaga.

GUIPUZKOAN

Donostia, Zacarias Leizaola, Loyola, 17, liburategia; Azpeitia, Salvador Bengoechea, Bergara, Francisco Oyanguren; Tolosa, Baleriano Mokoroa; Irún, Guillermo Ignaran; Deva, Esteban Egaña; Zumaya, Pedro Ignacio Aizpuru; Zarautz, Jenaro Elizondo; Oñate, Fermín Bengoa; Mondragon, Antonio Kerejeta; Eibar, Julian Odriozola; Renteria, Gabriel Echebeste.

ELIZKARIETAKO JAN-EDANAK

Erri: lengo gueian aguindu nian oitura char batzuek....

—Aguintzeko baiño obe dituk oriek uretara botatzeko.

—.....erakutsiko nizkiala erorren-gan; ez, ordea, Noe-ren bigarren semeak eguin zuena eguiteko.

—Zertarako ba?

—Zer eguiten zaio ukalondoa karez zuritua duenari? Zikintasuna non duen erakutsi, guero berak eskuz edo eskobillaz ken dezan. Nik ere, al bezanbat, au eguingo diat, Ik guero ire aldetik nai dekana eguingo dek.

—Gauza bat esan bear diat, IBAIZABAL. Sermolariak (bazekiat itz au erderazkoa dala; baiño Donostiko sermolariak euskeraz ari ditezenean, nik ere nonbait ikasita euskeraz itz au esango diat) sermolariak asiera luze-samarra ta pichilorez jantzia dadukatenean, atzenerako aditzaille asko egoten dituk aozabalka, beste asko larde-jarioz lo. Ik ere....

—Aditzen diat, Erri. Bukatua zegok nere asiera. Elizkarietako jan-edanak....

—Barkatu, adiskidea; baiño aurrena adierazi ezadak zer ditukan elizkari oriek. Sakristauaren ostatua ala zer dituk?

—Batzuek elizkariak esan oi dute, beste batzuek berriz elizkizunak, elizmerak, *ondrak*. Badakik orain zer diran? Sakristauaren ostatua ez; sakristauaren *opera*. Ta esan nai diat elizkari auetan oitura char bat dekala: jan-edanak.—Ederki emana! Ezagun dek bai papera aizela ta bizi izateko eztekala *tinta* besterik bear. Nik jan-edana bear diat, negarrezko ibar onetan farra ere noizbait eguiteko; ta zeinbat gueiago, naiago. Zertarako zauz-kak guizonak urdailla ta esteak? Kainaberazko kioletan bezela, beretan kirkirrak elikatzeke? (1).

—Guizona: orrenbeste bazekiagu guk ere. Baiño jan-edanetik jan-edanera alde aundia zegok. Ezteietako

(1) Mantentzeko.

jan-edanagatik, askocho ta burua zerbait arintzekoa bada ere, eztiat nik ezeresango.

—Beraz ezkontzen aizenean....

—Isso puzka batean. On derizkiok ik, zaldi zar il baten ondoren belak bezela, norbait ilten danean, uraren inguruan orditu-arte barrénak artuala jan-edanak eguiteari?

—Ez.

—On derizkiok alberrietako tri-pazai guztiak, iru bat erreal eman-ta, il-berriaren *sufragioan* betekada bat eguiteari?

—Ezta. Baiño Mezatarra edo, ik esan dekan bezela, elizkarietara datorrenari, egüerdi-ingurua bada, zerbait ematea, ezte uste pekatutzat iduki, bear dala.

—Ez nik ere; baiño Meza-dirua mozkor-diru eguitea bai pekatu dek, eta ur bedinkatua eztek aski garbia zikinkeri ori garbitzeko.

—Diru-aldatze ori non....

—Baserri gueienetan. Lenbizi, antziña, orain eun urte edo gueiago, oitura ona ta goragarria edo alabatze-koa zan au. Illaren aide ta adiskideak biltzen ziran; eta illotzari lurra emandakoan, bakoitzak diru-pitin bat ematen zuen Mezakateratzeko. Echekoak (ez diru arren ordaingarri, esker onarengatik baizik) urrutiko jendeari bazkari arin bat ematen zien; eta orra alde batetik eta bestetik gauz ona: adiskideak, Mezak esan-erazita, erlijiozko onbide edo birtutea eguiten zuten; echekoak, jaten emanaz, errukizko onbidea.

—Aditzen diat. Orrek esan naiko du....

—Orrek zer esan nai duan? P. M.-ren ijitoak bi eltze edo lapikorekin eguiten dutena, eguin dutela gaurko gure baserritarrak antziñako bi oitura eder aiekin. Ijitoak ezkontzera dijoatzenean, norbaitek (beren patriarkak naski) bi eltze osoak, zarrak badira ere, eskuetan artzen omenditu ta elkar jo-erazita, guchi gora-bera esaten omendu: «Eltze puzkatu auek osatu ditezenean, berezi zaitetze zuek».

—Eta beste gabe senar-emaztetzen aldira?

—Ala diote. Gure erritarrak ere bi oitura ederren puzkakin oitura char itsusi lotsagarri bat eguin dute (1).

—IBAIZABAL: mesede bat nai nitek iregandik.

—Eguin al nezakeana badek....

—Sendalari edo mediku baten guisa berean, erakutsi didak nere eri edo gaiso au. Orain nai nitek sendagarri edo *errezeta* on bat iregandik izan.—Bai ta ona ta merkea. Elizkariak goizean goiz izan bitza. Sakristauak, luze-samar kantatuta ere, bederatzietarako bukatu dezala bere *opera*. Ta egüerdirako bakoitza bere maiean eseri ditela.

—Sendagarri gogorehoa dala uste diat.

—Minbizia (eta ire min au eztek ill illa) sendatzeko, utsa dek belar-lurriña edo *Agua de Colonia*-ren usaia.

—Sendagarri ori utsago dek, eze-reza dek-eta.

—Andikeriaren sendogarritzat apaltasuna dotriñak (2) erakusten duen bezela, betekada orientzat ustasuna, barua, ezereza dek sendagarri-rik egokiena.

—Eta uste dek gure mendi-guizonak eltzerik eskuetan artu gabe (jan-edan gabe, esan nai diat) egon naiko dutela?

—Etzekiat zer erantzun. Alarik ere gauza batzuek esan nai dizkat, Erri, irakurkizun au bukatu-orduko.

1.º Purgatorio-ko sua itzali edo itzunguitzeko, ardoa ta bere lagun gorri ta churiak ezdirala egokiak.

2.º Anima gaisoen *sufragio*-tzat ordikeria gauza izugarria dala.

3.º Baserrietan norbait ilten da-

(1) Guipuzkoako Legueak debekatzen zuten janedan-aldi oriek, aguindurik, oguei dukaten multa-pean, aideai bakarrik (irugarren maillaraguiño) bazkaria emateko, eta ez beste inori. Ikusi bedi «Nueva recopilación de los fueros, etc., año 1696, tit. 27, capítulo 2, pag. 286».

Bizkaiko Legueak ere berdin aguintzen zuen «Fueros de Vizcaya confirmados por Carlos III, año 1711, tit. 35, ley 5.ª, fol. 260».

(2) *Soberbiaren kontra unildadea* dio dotriñak. Noiz ikusiko ote degu baskuentzeko liburu ori euskerara itzulita?nean, esan litekela Cherrenek (Deabruak) bere *Consejo de ministros* bilerazirik esaten duela:

«Lagunak: zoazte bigar goizean on-lako baserritara ta aleguñez MEZA-DIRUA MOZKOR-DIRU itzuli ezazute».

EKETAK.

ZAKURRA ETA IGUELAK

(IPUIA)

Zakur zar bat zebillen aspaldian mñez erremedioakiñ sendatu eziñez; chit zarra izatia zan zekarren miña argatik zuben beti gaiztokeira grña; bere berdiñeko bat alderatzen bazan beldurraz zokuetan azkar gordetzen zan; bañan mendekoren bat billatzen bazuben, letaguñ zorrotzakiñ purrakatzen zuben.

Egun batez putzura abia zan joaten, non dituben iguelak kantari sentitzen; eratera zanian bera alderatu iguelak etziraden batere ikaratu; ontan zakur mintsuak dio senda:—Isso, *bestela nik zaituztel ilko zenbait gasso*.Bañan iguelak urtan beldurrik etzuten, eta beren lanari zioten ekiten; asarraturik oso zakurra, batetan, *zarrast* putzura salto eguin zuben bertan; bañan bestiak nola askocho zekiten, ur-pian bat batetan estali ziraden;

zakurra miñez eta
gañera nekian,
ibildu zan otzitzen
sarturik ur-pian,
eta azkenerako
urez beterikan,
itota guelditu zan
puztu puzturikan

.....
.....
Miña danian inoiz
barrenen sentitzen,
pasientziak baitu
erdia sendatzen;
bañan asitzen bada
ñori mengatzen
azken pagua zaio
berori etortzen

PEPE ARTOLA.

BASERRITARRENTZAT

FRUTADUN ARBOLAK

Irabazte ederra emoten dabe, ar-
dura paska bat euraiaz artu ezker-
o; bada gaur egunean fruta ona ondo
salduten da. Lenago, erri chiki ba-
ten fruta ugaria artu ezker-
o, bardin erdia galduten zan alperrik,
nora eroan ezegoalako; baiña, gaurko
ibill-bide ederrekaz, burdin bideakaz
batez be, usteldu orduko eroan
leikez uri andietara, nun fruta gozoak
beti eukiten dau estimaziñoa.

..

Gaur, gueroago ta gogo guichiago
ikusten da arbolak ipinteko; onen
ganean achaki asko entzuten da,
kerispeaz eta sustarrakaz kalte eguiten
dabeela, irabazte guichi emoten da-
beela, euren ordeaz bezte landara ba-
tzukaz guchiago irabazten dala. Ezta
orregaitik; arboleak urteak bear dauz
asteko; ta bera ipinten eguin dan
gastu ta lanaren ordaiña arin ezkue-
tara eztaturrelako, ikusten da aih go-
go guichi arbolakana.

Gazteak eleuke bildurrik euki bear,
berak be urte asko daukoz aurretik-
eta. Zaarrak, barriz, berak gozatuko
ezpadauz be, onetan gastaten daben
diru apurra, esan leike aurreratu
eguin dabela ta leku on baten ipiñi
dabela, gueroago irabazte edo kor-
ridua emon daioen bere seme edo
ondorengoai. Gueienetan (beti ez es-
tearren) askozaz da obeto semeai is-
tea norberak aurreraturikoa, errenta
edo korridua emoten daben gauzatan
diru utsetan baiño. Diru utsa laster
doa eskuetatik jain da iguesikorra!

..

Gauza askori beguiratu bear iako
arbolak landatu edo ipinte orduan.
Lenengoa da landara onak autatu
edo elejidutea; klase onekoak eta on-
do asi direanak. Landara eharrak
ezin leike emon fruta onik; esan lei-
ke frutak arbolearen semeak direala,
ta zelan aita edo guraso erkin, ma-
kal, indarga batsuetatik urten leie se-
me sendo ta ederrak? Abere edo

animalien artean be eztabe baserri-
tarrak artzen ardurea sendoenak eta
gogorrenak izan daitezkan aitatza-
koak? Landarakaz be orrisse euki bear
da gogoan; bestelan alperrik (edo
aren baten) izango dira eguindako
gastu ta lanak.

Lekua be arduraz autatu bear da.
Landareak gura dau arguia, airea ta
beroa ugari; aizea, barriz, alik gui-
chien. Ori ganetik; azpitik ezkatzen
dau lur ilesikorra, au da, ura goitik
beera erreaz jasten iakona. Sustraien
ganean ura guelditu ta batuten dan
lurra, guztiz da charra arbolarentzat,
bada ur orrek aireari galerazoten
deutso sustraletara joaten, da airea
gauza bear bearrekkoa da sustraie-
ntzat. Orretariko lurra baiño obeago
da lur legorra edo sikua, bada ar-
bolearen sustrai luzeak eurak billa-
tzen dabe ura, barru alderantz
asiatz.

Datorren gueian jarraituko dogu
arbola-ipinte onen arazoaz.

ZUMELAGA.

ESTUALDIETAN

ZAPATARIA TA KURTZEA

(JARRAIPENA)

Zurtuta aitearenka guelditu zan
Bikario jauna, arratsaldeko elizkizu-
naren barri Katalinnek emon eutsa-
nean. Zear-kale baten gora, atsoa
aurretik lotsabagaka ta atzetik Jesus-
ka abadea ikusirik, auzokoak eurai
beguira aia zabalik gueldi egozan,
arik eta nun sartu zirean ikusiarte.
Orduan, egoana egoan lekuan ichita,
oguetu amar bat emakuma zein ari-
ñago ta jakingurago zapataguintzara
urreratu zirean.

Zapatariak orduko, zutunduta cha-
pela amantalpean erdi-sartuta euka-
la, Bikarioari gozoro birritan edo
iru bidar esan eutsan:

«Jauna: Katua ill eutsen egunetik
ona burua galduta darabil Katalinnek.
Ezta ba olako zaar zaarra be baiña...
neu eskolan sartu ta urte atanche ori
kanpora, zazpi urteren alde dauka-
gu ta ondiño emakuma sendoa da.

—Baiña, guizona, entzuizu andre-
ak diñoana.

—Lotsabaga, lanbas (1), arpegui-
andi....

—Tira, Katalin. Esaizu jazo jatzuna.

—Kauna: lau ta erdiak izan dira
echetik urten dodanean. Erriokanoa-
ri chechu (2) ta erdi zor izan deusa-
daz da biar domekea dala ta gaur
dendako arazoak eguitearren banoa
ba ta....

—Jauna zezteutsat esan burua gal-
duta daukala? Katar zaar andi bat
zan bera.

(1) Lanbasa chalupak uraz garbituteko
iehuskia (eskobea) da. Guizon bastoakaitik
katalin askok esaten dabe.

(2) Chechua kuartillo-erdiko neurria da.

—Mazkara, chiel, alper, zorrozta-
rria baiño be bastoago ta lanbasa
baiño....

—Zertzuk dira berbok, Katalin?
Esaizu elizakoa, besterik ez.

—Erreal bat baiño amar marai
guichiago emonda, neure oiala bu-
ruan toloztuta, aulki polita (baki be-
rorrek zein dan: neure Aitita zanak
Amarentzat eguñikoa) besotik beera
dodazala....

—Oni siniztu ezer, jauna? Aztu
jako oni esateko eukana ta onenak....

—Tira isillik. Guero zuk berba
eguingo dozu. Zein konpesanariota-
ra joan ziñean zu, Katalin?

—Baki berorrek: betikora ni, goi-
ko elizapetik sartuta eskerretara ar-
tuta, lenengora. Oiala ipiñita, Ni pe-
kataria esanda. Are Maria pruissina
neuk eta isillik barruko kardala (3),
aurrera neu ondiño be ta isillik be-
rau; au ta ori ta bestea nik, eta ba-
rruko lanbas arpegui-andi onek mur-
tik be ez; baiña Kangoikoak nai izan
dau ta jkarrak! beronek.

—Entzun dogu zer diñoan Katali-
nek... Zein diñozu orain zuk?

—Jauna: azeri bat eiegan bein....

—Ichiozu azeriari. Zein dirautsa-
zu Katalini?

—Jauna: eneban esango berori
lango guizon batek zoro errukarri
baten esanak....

—Asto mando chiel! Zein jagok
zororik? Inpreinuan be bajagok i
baiño...

—Tira, Katalin, asko da-ta.

—jKuras!!

—Tira isillik, olangorik esan
barik.

—Kapea be zetzaki berorrek ara-
ko idun andidana, berde berdea?
Oinotaraguño elduten jakona? San
Krispiñ-egunean toleadore-plantak
(4) eguiten erabili ebana? Asse bera
euki dau soñean.

—Jauna: entzun bei. Izan balitz
astelena... Orduan ba arda-eguna
izaten dogu ta nobera kristiñau ona
edo tira! lagun-abarrekoa izanarren,
ardaoak Aita santu gareala be si-
niztu eraguiten deusku; ta orduan
abadeak garealakoan elizara joatea
orduan ba tira! baiña zapatuan,
zozoari chiztu eguiteko be astirik
eztaukagunean...

—Berba bitan erabagui daigun.
Katalin: esaizu bai ala ez. Anton za-
pataria, emen dagoan au, izan da
gaur arratsaldean konpesanarioan
egon dana?

—Bai, Kauna; ta eneuke nagoan
lekutik ziririk eguin bear, baldin...

—Asko da.

—Anton zu izan zara konpesana-
rio atan jezarrita egon zareana?

—Ni osterat? zelan izan leike...

—Bai ala ez.

—Ez, jauna; ta guzurra badiñot...
jara! guzurra badiñot... esango neuke
esateko gogorra. Guzurra badiñot...

—Naikoa da.

(3) Kardala arrain gaizto zarketo andi
batek dau izena.

(4) Zezenkari-pariztak.

Bikarioak guero an egozan emaku-
mai (iruroguei guichienez egozan
orduan) kurtze bat ekarteko esan
eutsen. Zortzi edo guchiago ekarri
eutsen, lasterko guero. Andiena
eskuetan artuta, oinetan mun eguin-
da, bere kapela andia, Carlos V es-
taldiaz, orman untzetik eseguita,
berba onek esan eutsen Bikarioak.

«Anton, Katalin. Niri guzurra esa-
tea ezta gach. Eskuetan daukadan
oni esatea ikaragarria da, betiko
sutan erretoko guzur madarikatua.
jPrest (5) zagoze len esan deusta-
zuena juramentuaren bean (6) kur-
tze onen aurrean esateko?

—Bai, kauna.

—jEgon ez osterat?

Abadeak orduan gora beguira,
«Jauna, esan eban, batonek edo bes-
te orrek guzurra esango dau. Zeure
izen santua eztaigun guzuraren sen-
dagarritzat artu.»

Ta beste berba barik Bikarioak ai-
tearenka, Carlos V aguirian ichita,
kapelea eskuetan ebala, elizara bi-
dea artu eban.

Andik iru bat illebetara zapataria
autorteguira joan jakon Bikarioari ta
egui garbi garbi esan eutsan. Bika-
rioak, ikaratuta, itandu eutsanean
guzurrez zin eguitera zelan guertu
zan, Antonek erantzun eutsan «Jauna
banekian juramentu eraguingo
ezeuskuna ta nik eutsi azkanerarik».

Egun bat edo bi gueroago Kata-
linen echeke mailladi (7) illunean
gora bareche edo astiro joan Anton.
Bigarren bizitzara eldueran deabar
egin eban:

«Katalin, Katalin. Dama Katalin.

—Zein nai dok on be, Anton
deabru?

—Konpesetara nator.

—jLenak guichi aldozak? Tira or-
tik urrun arpegui-andi, mozolo....

—Ez: gaur neu pekatar.

—Ura jaurtiko deuat burutik beera
igoten bok.

—Bikario jaunaren izenean parkes
ke najatona.

—Bikario Kaunak oba laieukel
deabru guztiak inpreinuan guilzpean
balaiegozak.

—Eta urrengoan ez joateko nire
konpesanariora.

—jZantar ordiak be eguiten eztabe-
na! jGuzurrezko kuramentua azka-
nean! San Miguelen azpikoa baiño
be....

—San Miguelek zereguña naikoa
dauko elizara lotara doazanak ira-
tzartu ezinik.

—jArraio madarikatua! jKangoika
maitea!.... Pillatosen errikoa be ezta
baiña.... jKuras!!....»

Berba onek esanda ur-billa joan
zan Katalin. Antonek, igarrita, laster
eguin eban mailladian beerakoa. Ka-
lera urten ebanean, teillatupeko lei-
chiki batetik ura jaurti eutsan ats-

(5) Guertu, ernai.

(6) Ziñez edo ziñaren bean.

(7) Eskil'area guchiagok esaten dabe.

miin-luzeak. Zapatariak orduan misi-
noietakoa langosse bendiziño andi
bat emon eutsan betik gora Kataliñi.

EKETAK.

ASTEKO BERRIAK

AITA GUREARENTZAKO

DIRU-BATZEA

Lengo astera arte:
1762 emoilte 449,25 peseta
Aste onetakoa.
Patronato-an:
157 emoilte 12,25 peseta
Centro Vasco-n:
322 emoilte 78,35 peseta
Guztira: 2241 emoilte 539,85 peseta

Zezeillaren 24ª Bermeen ito zirean
nen eehadi edo familientzat dirua
batzen asi dira Bilbon. Emengo eus-
kaldunen batzokiak, Centro Vasco
derichonak, bere bazkide edo sozioen
artean batu dauz gaur arte 1610,50
peseta ta uste dogu beste ainbeste
guichienez batuko dabazala. Onen-
bestegaz, ta Sota jaunak bialdu da-
bezan 2000 pesetakaz, eta Bilboko
periodikuen batzuk euren aldetik
batzen dabena, beteko da gure
Jaunak aginduta daukana, au da,
alargun eta umezurtzai beguiratu
daioegula,

Barzelonako uria baketu da. Di-
ñoenez 40 millo pesetatik gora izan
eida, aste betean lanik ez eguiteak

ekarri daben galtzaia; oni ganeratu-
ten baiakoz izan direan eriotzak eta
zauriak (eundakak izan eidora), eta
gueratu direan gorrotoak, gogoratu
beite zeinbat kalte eguin deuten
Barzelonari languilleen alde dabiza-
la diñoen guizon gaizto batzuk.

ARDOTEGUIAN (1)

Ardotegui degu
adierazi nai,
ara juan ezkeru
laister guera alai;
bein guertatu guñian
nagusi ta morroi,
Inauteri egunez
eguinikan guk jai,
ia ardo ona zuben
eche artan salgai;
beriala erantzun zuan
taberneruak «bai»,
atera zazu dio
gure nagusiak
guelan dituzun ardo
bikainik guztiak.

Laister jarri zituan
bi ontzi betiak
eta guk gure ezarriak
legorak tristiak
alaitu guñituen
jarririk bustiak
andik aurrera ziran
guerekin nastiak.

Sartutzen eguin degu

(1) Bertso batzaldiako bigarren saria
artu dabena

aleguin ugari,
ardo ureztatu ark
ozpiña diruri;
beguiakin kiñuka
guk biak alkarri
eranta kolpe eguinik
achur ederrari,
eta arrek baliatu
ozpin ta urari
osasun ta zakelen
bien kaltegarri.

PRAISKO ARRIOLA-K.

Zarauz-koak

IZKIRIMIRIAK

¿Baña Don Jolimo, choratu eguin-
alda chakurrak bezela muturrekua
eramateko?

—¿Eztango chorakeririk! Errian or
dabill atso ezkeru zakur amorratua,
alkate jaunaren aguinderirik gabe,
eta nola bere aguintzak eguikaratu-
tzen edo kunplitzen ez diran....

—¿Alkate jaunak agindu du erre-
jidoreak muturrekua jartzeko?

—Bai jauna; modu ontan *ejemplua*
emanaz pentzatu du fundamentu aun-
diz esanaz eraman bear degula erri-
ko zakur guziak, amorratua bukatu
arte.

—¿Guero esaten dute, errejidoreak
ez dutela ezertarako balio!..

Zorri gose pasatua, iñoiz nai aiña
jan etzuen batekin, ara nola mintza-
tzen zan.

—Aizak, nik bazekiat errial biko
batekin non ematen dituzten kazuela

aundi bat bete tripaki, ogui puzketa
aundia eta botilla bete ardo.

—¿Errial biko batekin?

—Bai, jauna.

—¿Eta bai aldakik, errial bikuori
non ematen duten?

V. IRAOLA.

Italiako pintore entzute andiko
bat, Salvator Rosa, egoan bein andi-
ki baten echean, beronen irudia ate-
raten. Andikia gaisso samar ebillen,
da bere osaguillea be an egoan eura-
kaz; onek, eheko jaunari eskatu eu-
tsan saritzat Salvator-en laurka edo
kuadro bat.

Osaguilleak bere buruari asko
eressten eutsan, da bere eskakizuna-
ren baiezkoa artu ebanean, biurtu
zan pintoreagana ziñotzala:

—Ezeizu guero ipiñi oialean pin-
tzelik, neuk esan arte; neuk esango
deutsut zelan eguin laurka ori.

Salvator-ek burua makurtuaz bai-
etz adierazo eutsan; osaguilleak, ur-
ten orduan, artu eban lumea paper
baten errezetea ipinteko ustean; bai-
ña pintoreak oratu eutsan eskuturre-
tik eta esan eutsan:

—Gueldi gueldi, adiskidea; ezeizu
ezer ipiñi paper orretan; neuk esan-
go deutsut zelan eguin errezeta ori.

¿Zer darabizu? ¿Zuk esan bear ete-
deustazu niri zelan errezetak eguin
ala? Guizona, etzara zu jaun onen
osaguillea neu baiño.

—Ezta zu be jaun onen pintorea
neu baiño; ta orraitño, zuri laurka
bat eguitea baiño askozaz errezago
izango litzatit niri errezeta bat
eguitea.

B.

ekartzea. Berak ere ezdu asko uste
nerea danikan, eta zaill izango
dala deritzat iñoiz jakiteratzea;
onena izango da oraindaño bezela
neskametzat esagutzea, gallendu ez
dediñ. Alargun nago, bañan zem-
beit bezin errukarri ez beintzat
Jaungoikoari eskerrak. Amerika-
tik etorri zaidan semeak ere beñe-
pein diru mordoska ederra ekarri
dit, eta aurrera pauso.

BIGARREN IRUDIA

CHOMIN ETA BERE BI SEME GAZTEAK
OIEK, IKASLEKU EDO «ESKOLAKO» POLTSAT LEPOTIK
ZINZILIK DITUZTELA.

Peru eta Manu. Jaungoikoak egun-on diola, ai-
tacho.

Chomin. Baita zuei ere ala dizutela. ¿Ikasi
dituzute liburuetakoa ikaskizunak?

Peru eta Manu. Bai, jauna.

Chomin. ¿Gosaldu dezute?

Peru. Bai, jauna, gosaldut degu, bañan az-
paldian, ni Manu baño aundiagoa
izan ¿e? ta alaz guziak ere esne gu-
chiago ematen dit neri Karmenek.

¡¡AITORTU EGUIN BEAR!!

EDO

GURASO BATEN EZTUASUNAK

EGUINTZA BAKARREKO JOSTIRUDI EDO COMEDIA

B. MOKOROAK TOLOSAN IZKIRATUA

BILBON.—1902

LA EDITORIAL VIZCAINA DERICHON MOLDAGUINZAN
Gran Vía, 26 eta Ledesma, 15

IGARKIZUNAK

I

¿Zer dira elizan buruz bera sartzen diranak?

II

E TA

V. IRAOLA.

III

Bi bi-ak kantatzen du
Mayatzean *bi bi*
Beratu entzun ezker
Milla dakizkit nik
Ez dutela urte artan
Iltzeko bildurrik.

Bi bat-choa det guelan
An ditut gordetzen
Nere pichi guztiak
Sitsak jan ez ditzen:
Bat irua ona danik
Ez baidet esaten.

Animali leiala
Guztia osaturik
Sarritan otso jauna
Du mendaraturik,

Igarri?.... sorguina zera, bada
Munduan sorguinik.

AITOR-EN ALABA.
J. A.

Lengo astekoen epaiak: *Otsailla*
edo *Zezeilla*; bigarrenari, *Anaia*; iru-
garrenari, *Erregue chikia*.

Igarri dituez: Lenengoa, Guernikako
Rebes-ek; irurak, Zarauzko Praisko
Arriolak, Markinako Erramonehuk
P. M.-ek, eta urrengo bertsoetan
epaiak bialdu dituezanak:

I

Zezeilla

II

Euskalzale-k bialdu
Oi outsen saria
Ateratze ebenari
Igarriagarria,
Oin be ausse da gure
Gurari ta naia
¿Etzara ba zu aren
Ordeko ta *anaia*? (1).

(1) Emongo baguendu guk
Diñozun saria
Galduko gueuke laster
Gueure odol guztia:
Sari bagarik bere,
Eibar-tar maitia,
Oin goan zapigandik
Artu dogu epaia.
Erakusten deuskuzun
Gurari ta naia
Betetzeko daukazu
Bertso-batzaldia.

III

Diñoa dana bada
Ziur edo eguia
Laster koroituko eida
Erregue chikia.

EIBAR-KO LARREATEGUIK.

I

Otsaillan. Baña Pepe ¿Uste al dezu
ill laburrena izan arren emakumiak
ez dituztela beren kontuak atera-
tzen? ¡Emakumiak...!

Orduan eta gueiago
Mingaña biziago.

II

Ana dezu neskacha,
Erri ta jana *aia*,
Eta zale ez chikia
Neronen *anaia*

III

Erregue chikiak ta
Erregue aundiak
Pakea bakan eta
Kezketan biziak
¿Zertarako dituzte
Almen eta urriak
Baldin bizi badira
Bildurrez betiak?

DONOSTIA-KO JULIK

Lenengoari

Naiz bein ere ez issildu
Nere emaztia

Pasa gaua eguna,
Naiz dala astia;
Ta ill guziak berdinak
Nola ez baitia...
Issillago egoten da
Otsaillan tristia

Bigarrenari

Ana da zuk auzoan
Dezun mirabia,
Ez da charra, naiz izan
Izkira gabia.
Jateko guriena
Berriz dezu *aia*
Ta or bertan igaro det
Lenagoko jaia,
Bidez ikusirikan
An dedan *anaia*.

Irugarrenari

Pepe, ez da makala
Zure malezia,
Ezaun da karriketan
Zerale azia;
Arriturikan dago
Gaur erri guzia
Nola dezun laukian...
(gauza miraria)
Sartu uste ez dala
Erregue chikia

GUEL BENZU

LA EDITORIAL VISCANA derioken moldaguntzan
Gran Via, 26 eta Ledesma, 15.

IRUDIGUILLEAK

CHOMIN. Aita
JOSÉ. 26 urtekoa
PERU. 11 urtekoa } bere iru semeak
MANU. 9 urtekoa
KARMEN. Neskamea
PACHI. Chomin-en laguna

Guertaera, Guipuzkoa-ko edozein erritako kale-eche
batean.

LENENGO IRUDIA

CHOMIN BAKARRIK

Chomin. Gaur dira iru illabete il zala nere
emazte maitagarria. ¡Nork daki ai-
tortu ezpanion nere utseguina bi-
ziko ote zan oraindik! Bañan...
etzan biziko, ez. ¿Esaten ezdute
bada, ordua irichi arte eztala inor
iltzen?.... ¡Etzuen asko uste Kar-
men kontua; ez orrisen! Zerbaiten-
gatik naigabetu zan, lenaz gañera,
berri au adierazo nioanean. Eta
ori aitortugabe il bazan, ¿zeñek
kenduko ziran barrengo kezka?
Guziez gain, nerea da, ta alabaita-
nik ezin ukatu: gaizki eguiñ, ondo
eguiñ, eguiña beti eguiñ, eta gaizki
eguiña zuzendu edo erremitzea-
gatik on iruditu zitzaidan echera

*Guela-nagusi ede sala; ezker-eskubitara bi ate,
erdian beste bat; sei jar-leku edo silla inguruetan eta
mai bat dituela, aguertuko da iruditeguia.*